

M.Com Semester - 3 (CBCS) Examination

Oct/Nov. - 2018

ADVANCED COST & FINANCIAL ACCOUNTING (ELECTIVE)

Time: 2:30 Hours

Marks: 70

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

પ્રશ્ન-1 નીચેની માહિતી એક કંપનીનાં રેકર્ડમાંથી લેવામાં આવી છે.

(20)

વિગત	એકમ દીઠ રૂ.	
	વસ્તુ-A	વસ્તુ-B
વેચાણ કિંમત	1,000	2,000
માલસામાન ખર્ચ (રૂ.150 કિલોગ્રામ દીઠ)	300	750
પ્રત્યક્ષ મજૂરી ખર્ચ (રૂ.50 કલાક દીઠ)	300	500
અન્ય ચલિત ખર્ચ (યાંત્રિક કલાક દીઠ રૂ.100)	100	200

કુલ સ્થિર ખર્ચ રૂ.2,00,000

વધુમાં વધુ ઉત્પાદન ક્ષમતા વસ્તુ-Aના 5000 એકમો અને વસ્તુ-Bનાં 4,000 એકમો વધુમાં વધુ નફો મેળવવા માટે યોગ્ય ઉત્પાદન મિશ્રણ શોધો કે જ્યારે,

- (i) માલસામાન ચાવીરૂપ પરિબલ હોય અને માલસામાનની વધુમાં વધુ પ્રાપ્યતા 28,000 કિલોગ્રામ હોય
- (ii) કામદાર કલાકો ચાવીરૂપ પરિબલ હોય અને કામદાર કલાકોની વધુમાં વધુ પ્રાપ્યતા 64,000 કલામ હોય
- (iii) યાંત્રિક કલાકો ચાવીરૂપ પરિબલ હોય અને યાંત્રિક કલાકોની વધુમાં વધુ પ્રાપ્યતા 12,000 કલાક અથવા

પ્રશ્ન-1 ધૈર્ય લિ.ની વર્ષ 2017-18ની માહિતી નીચે મુજબ છે.

(20)

P. V. ગુણોત્તર	40%
વેચાણ પર નફાનો દર	15%
વેચેલા માલની કુલ પડતર	રૂ.8,50,000

ઉપરની માહિતી પરથી નીચેની ગણતરી કરો.

- (i) સ્થિર ખર્ચ
- (ii) સમતુલ બિંદુ
- (iii) જ્યારે વેચાણ રૂ.15,00,000 હોય ત્યારે નફો
- (iv) જ્યારે વેચાણ કિંમતમાં 20% ઘટાડો થાય ત્યારે (a) નવો P. V. ગુણોત્તર (b) હાલનો નફો મેળવવા માટે જરૂરી વેચાણ
- (v) જ્યારે વેચાણ કિંમતમાં 25% વધારો થાય, ચલિત ખર્ચમાં 25% વધારો થાય અને સ્થિર ખર્ચમાં 20% વધારો થાય ત્યારે હાલનો નફો મેળવવા માટે જરૂરી વેચાણ
- (vi) રૂ.50,000 નફો મેળવવા માટે જરૂરી વેચાણ
- (vii) જ્યારે નફો રૂ.70,000 હોય ત્યારે સલામતિનો ગાળો

પ્રશ્ન-2 ગિરનાર લિ. સંકલિત હિસાબી પદ્ધતિનો ઉપયોગ કરે છે, તેમના ચોપડામાં તા.1/04/2017 નાં રોજ નીચેની બાકીઓ જોવા મળે છે. (20)

બાકીઓ	ઉધાર રૂ.	બાકીઓ	જમા રૂ.
માલસામાન ખાતાવહી નિયંત્રણ ખાતુ	2,45,700	બેંક ખાતુ	1,36,500
ચાલુ કામ ખાતુ	2,32,050	લેણદારોનું ખાતુ	1,09,200
તૈયાર માલ ખાતુ	3,13,950	શેરમુડી ખાતુ	10,92,000
કાયમી મિલકતોનું ખાતુ	8,87,250	ઘસારા ભંડોળ ખાતુ	68,250
દેવાદારોનું ખાતુ	1,63,800	ઘાલખાધ જોગવાઈ ખાતુ	22,350
અગાઉથી ચુકવેલ વહીવટી ખર્ચ ખાતુ	59,850	ચુકવવાનાં બાકી કારખાના પરોક્ષ-ખર્ચ ખાતુ	37,500
		નફા નુકશાન ખાતુ	4,36,800
	19,02,600		19,02,600

તા.31/03/2018નાં રોજ પુરા થતા વર્ષ દરમ્યાનનાં વ્યવહારો નીચે મુજબ હતા.

વિગત	રૂ.
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	11,87,550
પરોક્ષ મજૂરી	68,250
માલસામાન ખરીદી ઉધાર	13,65,000
ઉત્પાદન માટે માલસામાન મોકલ્યો	15,01,500
મરામત માટે માલસામાન મોકલ્યો	27,300
વર્ષ દરમ્યાન તૈયાર થયેલો માલ (પડતર કિંમતે)	29,34,750
ઉધાર વેચાણ	40,95,000
વેચેલા માલની પડતર	30,03,000
કારખાના પરોક્ષ ખર્ચ ફાળવ્યો	6,55,200
કારખાના પરોક્ષ ખર્ચ વર્ષ દરમ્યાન ચુકવ્યો	5,46,000
કારખાના પરોક્ષ ખર્ચ વર્ષને અંતે ચુકવવાનો બાકી	46,650
વહીવટી પરોક્ષ ખર્ચ વર્ષ દરમ્યાન ચુકવ્યો	1,63,800
વેચાણ પરોક્ષ ખર્ચ વર્ષ દરમ્યાન ચુકવ્યો	1,91,100
લેણદારોને ચુકવ્યા	13,78,650
દેવાદારો પાસેથી મળ્યા	39,58,500
કાયમી મિલકતો પર ઘસારો	88,734
વહીવટી પરોક્ષ ખર્ચ વર્ષને અંતે ચુકવવાનો બાકી	13,350
ઘાલખાધ જોગવાઈ વર્ષને અંતે	27,540

ગિરનાર લિ.નાં ચોપડામાં સંકલિત હિસાબી પદ્ધતિથી જરૂરી ખાતા તૈયાર કરી કાચુ સરવૈયુ તૈયાર કરો.

અથવા

પ્રશ્ન-2 જુનાગઢ લિ. સંકલિત હિસાબી પદ્ધતિનો ઉપયોગ કરે છે, તેમના ચોપડામાં તા.01/04/2017નાં રોજ નીચેની (20) બાકીઓ જોવા મળે છે.

બાકીઓ	ઉધાર રૂ.	બાકીઓ	જમા રૂ.
કાચો માલસામાન ખાતુ	7,00,000	લેણદારોનું ખાતુ	1,50,000
ચાલુ કામ ખાતુ 1	2,40,000	ઘસારા ભંડોળ ખાતુ (ચંત્રો)	1,20,000
ચાલુ કામ ખાતુ 2	3,00,000	શેરમુડી અને અનામત	15,52,000
તૈયાર માલ ખાતુ	60,000		
દેવાદારોનું ખાતુ	1,20,000		
બેંક ખાતુ	62,000		
ચંત્રો ખાતુ	3,40,000		
	18,22,000		18,22,000

તા.31-03-2018નાં રોજ પુરા થતા વર્ષ દરમિયાનના વ્યવહારો નીચે મુજબ હતા.

વિગત	રૂ.
પ્રત્યક્ષ મજૂરી:	
ચાલું કામ ખાતુ 1	80,000
ચાલું કામ ખાતુ 2	1,20,000
પ્રત્યક્ષ મજૂરી ચુકવી	2,00,000
ઉત્પાદન પગાર ચુકવ્યો	1,70,000
ઉત્પાદન ખર્ચ ચુકવ્યો	2,50,000
લેણદારોને ચુકવ્યા	3,30,000
દેવાદારો પાસેથી મળ્યા	11,40,000
વહીવટી પરોક્ષ ખર્ચ વર્ષ દરમિયાન ચુકવ્યો	1,08,000
વેચાણ વિતરણ ખર્ચ ચુકવ્યો	84,000
માલસામાની ઉધાર ખરીદી	2,10,000
માલસામાન પરત કર્યો	10,000
ઉત્પાદન માટે માલસામાન મોકલ્યો:	
ચાલું કામ ખાતુ 1	1,36,000
ચાલું કામ ખાતુ 2	44,000
ઉધાર વેચાણ (વેચાણ કિંમત)	11,40,000
તૈયાર માલની ફેરબદલી (વેચાણ પડતર ખાતે)	9,24,800
ફેરબદલી: ચાલુ કામ ખાતા 1થી ચાલુ કામ ખાતા 2	4,84,400
ફેરબદલી: ચાલુ કામ ખાતા 2 થી તૈયાર માલ	8,96,800

ચંત્રો પર ઘસારા ભંડોળ ખાતે રૂ.8000ની જોગવાઈ કરી હતી.

ઉત્પાદન પરોક્ષ ખર્ચની ફાળવણી:

ચાલુ કામ ખાતુ 1 માં પ્રત્યક્ષ મજૂરીના 250%

ચાલુ કામ ખાતુ 2 માં પ્રત્યક્ષ મજૂરીના 150%

જુનાગઢ લિ. ના ચોપડામાં સંકલિત હિસાબી પદ્ધતિથી જરૂરી ખાતા તૈયાર કરી કાચુ સરવૈયુ તૈયાર કરો.

પ્રશ્ન-૩ નીચેની બાકીઓ સોરઠ લિ. ના ચોપડામાંથી મેળવવામાં આવી છે, જેના પરથી પડતરની ખાતાવાહીમાં જરૂરી (15)
ખાતા અને તા.31/03/2018નાં રોજનું કાચુ સરવૈયુ તૈયાર કરો.

તા.01/03/2018નાં રોજની બાકીઓ	ઉધાર રૂ.	જમા રૂ.
ચાલુ કામ ખાતુ	10,40,000	
તૈયાર માલ ખાતુ	4,60,000	
કારખાના પરોક્ષ ખર્ચ ખાતુ	10,000	
વહીવટી પરોક્ષ ખર્ચ ખાતુ	6,000	
માલસામાન ખાતાવહી નિયંત્રણ ખાતુ	2,30,000	
સામાન્ય ખાતાવહી નિયંત્રણ ખાતુ		17,46,000

મહિના દરમિયાનના વ્યવહારો: રૂ.

પ્રત્યક્ષ મજૂરી	15,00,000
પરોક્ષ મજૂરી	1,00,000
કારખાના પરોક્ષ ખર્ચ ફાળવ્યો	4,40,000
વહીવટી પરોક્ષ ખર્ચ ફાળવ્યો	2,40,000
ઉત્પાદન માટે માલસામાન મોકલ્યો	9,80,000
મહિના દરમિયાન તૈયાર થયેલો માલ	36,00,000
તૈયાર માલનું વેચાણ	42,00,000
માલસામાન ખરીદી	10,00,000
કારખાના મરામત માટે માલસામાન મોકલ્યો	40,000
ઉત્પાદન માટે માલસામાન મોકલવાનો ખર્ચ	16,000
કારખાના પરોક્ષ ખર્ચ	2,90,000
વહીવટી પરોક્ષ ખર્ચ	2,34,000

અથવા

પ્રશ્ન-૩ ભારત લિ. તા.01/04/2018નાં રોજની પડતરનાં હિસાબોની ઉઘડતી બાકીઓ નીચે મુજબ છે. (15)

૩૧ માર્ચ ૨૦૧૭નાં રોજનું કાચુ સરવૈયુ		
વિગત	ઉધાર રૂ.	જમા રૂ.
માલસામાન ખાતાવહી નિયંત્રણ ખાતુ	2,48,000	-----
ચાલુ કામ ખાતુ	1,25,000	-----
તૈયાર માલ ખાતુ	2,48,000	-----
કારખાના પરોક્ષ ખર્ચ ખાતુ	16,800	-----
વહીવટી પરોક્ષ ખર્ચ ખાતુ	-----	24,000
વેચાણ વિતરણ પરોક્ષ ખર્ચ ખાતુ	12,500	-----
સામાન્ય ખાતાવહી નિયંત્રણ ખાતુ	-----	6,26,300
	6,50,300	6,50,300

તા.30/06/2018નાં રોજ પુરા થતા ત્રિમાસિક વ્યવહારો નીચે મુજબ હતા.

વિગત	રૂ.
માલસામાન ખરીદી	9,60,200
ઉત્પાદન માટે માલસામાન મોકલ્યો	9,54,800
મરામત માટે માલસામાન મોકલ્યો	82,400
વહીવટી ઓફિસ માટે માલસામાન મોકલ્યો	6,800
વેચાણ વિભાગ માટે માલસામાન મોકલ્યો	14,400
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	2,98,600
પરોક્ષ મજૂરી	1,30,000
માલસામાન મેળવવાનો ખર્ચ	16,800
કારખાના પરોક્ષ ખર્ચ	4,84,500
કારખાના પરોક્ષ ખર્ચની વસુલાત	7,18,200
વહીવટી પરોક્ષ ખર્ચ	1,48,000
વહીવટી પરોક્ષ ખર્ચ ઉત્પાદન ખાતે ફાળવણી	1,05,800
વહીવટી પરોક્ષ ખર્ચ વેચાણ ખાતે ફાળવણી	29,600
વેચાણ પરોક્ષ ખર્ચ	1,28,400
વેચાણ પરોક્ષ ખર્ચની વસુલાત	1,64,000
તૈયાર માલનું ઉત્પાદન	19,16,800
વેચેલા માલની પડતર	19,54,600
વેચાણ	28,86,000

તૈયાર કરો: પડતરની ખાતાવહીમાં જરૂરી ખાતા તૈયાર કરો અને તા.30/06/2018 ના રોજનું કાચુ સરવૈયું.

પ્રશ્ન-4 આંતરપેઢી તુલનાના હેતુઓ, મહત્વ અને મર્યાદાઓની ચર્ચા કરો. (15)

અથવા

પ્રશ્ન-4 બેલેન્સ સ્કોર કાર્ડ (BSC)નો અર્થ અને તેના આયામો (Perspective)ની ચર્ચા કરો. (15)

ENGLISH VERSION

Que-1 Following particulars are extracted from the records of a company. (20)

Particulars	Rs. Per Unit	
	Product-A	Product-B
Selling Price	1,000	2,000
Material Cost (Rs.150 per Kilogram)	300	750
Direct Wags Cost (Rs.50 per Hour)	300	500
Other Variable Cost (Machine Hour Rate per hour Rs.100)	100	200

Total Fixed Cost is Rs.2,00,000

Maximum production capacity A – 5000 Units and B – 4,000 Units

Find optimum product-mix to get maximum profit when.

- Raw material is key factor and availability of Material – 28,000 Kilogram
- Labour hour is key factor and availability of Labour hour – 64,000 Hours
- Machine hour is key factor and availability of Machine hours – 12,000 Hours

OR

Que-1 Information of Dhairya Ltd. For the year 2017-18 is as under. (20)

P. V. Ratio	40%
Rate of Profit on Sales	15%
Total cost of goods sold	Rs.8,50,000

From the above information calculate the followings.

- Fixed Cost
- Break Even Point
- Profit or Loss when sales is Rs.15,00,000
- When selling price is decreased by 20% (a) New P. V. Ratio (b) necessary sales to maintain present profit.
- When selling price increased by 25%, variable cost increased by 25% and fixed cost increased by 20%, necessary sales to maintain present profit.
- Necessary sales to earn profit of Rs.50,000
- Margin of safety, when profit is Rs.70,000

Que-2 Girnar Ltd. keeps books on integrated accounting system the following balances appear in the books as on 1/04/2017. (20)

Balances	Debits Rs.	Balances	Credits Rs.
Stores Ledger Control A/c.	2,45,700	Bank A/c.	1,36,500
Work-in-Progress A/c.	2,32,050	Creditors A/c.	1,09,200
Finished Goods A/c.	3,13,950	Share Capital A/c.	10,92,000
Fixed Assets A/c.	8,87,250	Provision for Depreciation A/c.	68,250
Debtors A/c.	1,63,800	Provision for Doubtful Debts A/c.	22,350
Pre-paid Administrative Overheads A/c.	59,850	Factory Overheads Outstanding A/c.	37,500
		Profit & Loss A/c.	4,36,800
	19,02,600		19,02,600

The transactions for the year ended 31/03/2018 were as under.

Particulars	Rs.
Direct Wages	11,87,550
Indirect Wages	68,250
Purchase of Materials on credit	13,65,000
Materials issued to production	15,01,500
Materials issued for repairs	27,300
Goods finished during the year (at cost)	29,34,750
Credit Sales	40,95,000
Cost of Goods Sold	30,03,000
Production Overhead absorbed	6,55,200
Production Overhead paid during the year	5,46,000
Production Overhead outstanding at the end of year	46,650
Administration Overheads paid during the year	1,63,800
Selling Overheads incurred	1,91,100
Payment to Creditors	13,78,650
Payment received from Debtors	39,58,500
Depreciation of Fixed Assets	88,734
Administration Overheads outstanding at the end of year	13,350
Provision for doubtful debts at the end of the year	27,540

Prepare necessary accounts in the integrated ledger of Girnar Ltd. and prepare a Trial Balance.

OR

Que-2 Junagadh Ltd. keeps books on integrated accounting system the following balances appear in the books as on 1/04/2017. (20)

Balances	Debits Rs.	Balances	Credits Rs.
Inventories:		Payables00	1,50,000
Raw Materials	7,00,000	Provision for depreciation (Plant and Machinery)	1,20,000
Work-in-Progress 1	2,40,000	Share Capital and Reserves	15,52,000
Work-in-Progress 2	3,00,000		
Finished goods	60,000		
Receivables	1,20,000		
Bank	62,000		
Plant and Machinery at Cost	3,40,000		
	18,22,000		18,22,000

The transactions for the year ended 31/03/2018 were as under:

Particulars	Rs.
Direct Wages Incurred	
Process 1	80,000
Process 2	1,20,000
Direct Wages Paid	2,00,000
Production salaries paid	1,70,000
Production expenses paid	2,50,000
Paid to suppliers	3,30,000
Received from credit customers	11,40,000
Administration Overheads paid	1,08,000
Selling and distribution Overheads paid	84,000
Materials purchased on credit	2,10,000
Materials returned to suppliers	10,000
Materials issued to:	
Process 1	1,36,000
Process 2	44,000
Goods sold on credit: At sales price	11,40,000
Transfer from finished goods	9,24,800
Transfer from process 1 to process 2	4,84,400
Transfer from process 2 to finished goods	8,96,800

Provision for depreciation on Plant and Machinery was Rs.8,000 for the year.

The pre-determined production overhead absorption rates:

Process 1 is 250% of Direct Wages.

Process 2 is 150% of Direct Wages.

Prepare necessary account in the integrated ledger of Junagadh Ltd. and prepare a Trial Balance.

Que-3

From the following balances and transactions extracted from the books of Sorath Ltd.

(15)

Write up the cost ledger and prepare a trial balance as at 31/03/2018.

Balances as on 1/03/2018	Debit Rs.	Credit Rs.
Work-in-Progress A/c.	10,40,000	
Finished goods A/c.	4,60,000	
Factory overhead suspense A/c.	10,000	
Office overhead suspense A/c.	6,000	
Stores ledger control A/c.	2,30,000	
General ledger adjustment A/c.		17,46,000

Transactions for the month were:

Rs.

Direct Wages	15,00,000
Indirect Wages	1,00,000
Works overhead absorbed in production	4,40,000
Office overhead absorbed in production	2,40,000
Stores issued to production	9,80,000
Goods finished during the month	36,00,000
Finished goods sold	42,00,000
Stores purchased	10,00,000
Stores issued to factory repair orders	40,000
Carriage on stores issued for production	16,000
Factory expense	2,90,000
Office expenses	2,34,000

OR

Que-3

Bharat Ltd. opens the costing records, with the balances as on 1st April 2018 as follows.

(15)

Trial Balance as on 31 st March 2017		
Particulars	Dr. (Rs.)	Cr.(Rs.)
Materials Control A/c.	2,48,000	-----
Work-in-Progress A/c.	1,25,000	-----
Finished Goods A/c.	2,48,000	-----
Production Overheads A/c.	16,800	-----
Administration Overhead A/c.	-----	24,000
Selling and Distribution overheads A/c.	12,500	-----
General Ledger Control A/c.	-----	6,26,300
	6,50,300	6,50,300

The following are the transactions for the quarter ended 30th June 2018.

Particulars	(Rs.)
Materials purchased	9,60,200
Materials issued to jobs	9,54,800
Materials towards maintenance	82,400
Materials to administration office	6,800
Materials to selling departments	14,400
Wages direct	2,98,600
Wages Indirect	1,30,000
Transportation for incoming materials	16,800
Production overheads	4,84,500
Production overheads absorbed	7,18,200
Administration overheads	1,48,000
Administration overheads allocation to Production	1,05,800
Administration overheads allocation to Sales	29,600
Sales overheads	1,28,400
Sales overheads absorbed	1,64,000
Finished goods produced	19,16,800
Cost of goods sold	19,54,600
Sales Realisation	28,86,000

Make up necessary accounts in the Cost Ledger and prepare a Trial Balance as at 30th June 2018.

Que-4

Discuss objective, importance and limitation of Inter-firm comparison.

(15)

OR

Que-4

Discuss Meaning and perspectives of Balance Score Card (BSC)

(15)
